

Geschiedenis en actualiteit van de Baltische landen

De Baltische landen Estland, Letland en Litouwen zijn eeuwenlang een speelbal geweest van de grote mogendheden. Dat leverde een zeer gecompliceerde, maar boeiende geschiedenis op (met invloeden van Duitsland, Zweden, Polen en Rusland). Deze cursus probeert met behulp van dit gecompliceerde verleden het heden te verklaren.

Estland, Letland en Litouwen zijn sinds 2004 lid van de Europese Unie en de NAVO en zijn zij tegenwoordig politiek, economisch en cultureel steeds meer geïntegreerd in 'Europa'. Maar wat weten wij van deze landen? Het gaat immers om drie verschillende landen met aparte talen, culturen en politieke ontwikkelingen. Eeuwenlang zijn zij overheerst geweest door hun grote buurlanden. In 1991 kwamen zij weer op de kaart van Europa te staan en werken met veel energie aan de wederopbouw van hun landen. Deze cursus behandelt de geschiedenis van deze landen door de eeuwen heen, met de nadruk op de 20e en 21e eeuw, om vanuit hun gecompliceerde verleden het heden beter te kunnen verklaren.

Programma:

1. De middeleeuwen: Estland en Letland overheerst door de Duitse kruisridders; Litouwen ontwikkelt zich daarentegen tot een grote machtige staat. Aan bod komt de lijfeigenschap en de Hanze.
2. De Vroegmoderne tijd. De tijd van de handel met de Nederlanden; Het Balticum als speelbal van de grote mogendheden; van de Lijflandse oorlog tot en met de Noordse oorlog. Ontwikkelingen in de 19e eeuw.
3. De 19e eeuw en vroege 20e eeuw. Ontwikkelingen als onderdeel van het Tsaristische rijk. Opheffing van de lijfeigenschap, emancipatie van de Baltische volken en hun positie in de Eerste Wereldoorlog.

4. De eerste onafhankelijkheidsperiode 1918-1940. De verworvenheden van de Baltische landen. Het begin van de Tweede Wereldoorlog met achtereenvolgens de Sovjetbezetting, Nazi-bezetting en wederom de terugkeer van het Sovjetregime.
5. Vervolg Tweede Wereldoorlog. Deportaties, verzet en de holocaust. Hernieuwde Sovjetbezetting, enige ontwikkelingen als Sovjetrepublieken.
6. Hernieuwde onafhankelijkheidsbeweging 1988-1991 en de moeizame wederopbouw na het bereiken van de onafhankelijkheid.
7. Lid van de Europese Unie. De positie van Russischtalige minderheden, de veiligheidsproblematiek en de vooruitzichten.

Facultatief: een bezoek aan de Riga-kamer in het Veenkoloniaal museum in Veendam (niet inbegrepen in de cursusprijs).

Afbeelding: Fragment Haven van Tallinn, Alexey Bogolybov, 1853 (Wikimedia Commons).

Cursusnummer	26ZN-1G12
Docent	<i>Frederik Erens</i> Frederik Erens studeerde in Utrecht Midden-en Oost-Europese Geschiedenis en specialiseerde zich op de geschiedenis en actualiteit van de Baltische landen. Hij is in dit gebied ook als reisleader actief.
Vakgebied	Geschiedenis
Seizoen	2026 zomer/najaar
Dag	Vrijdag
Inschrijven voor	vr 23 okt. 2026
Tijd	10.30 - 12.15
Cursusdata	30-okt., 06-nov., 13-nov., 20-nov., 27-nov., 04-dec., 11-dec., 18-dec.
Prijs	€ 200,-
Aantal colleges	7
Werkvorm	Hoorcollege met mogelijkheid tot vragen na afloop

Hand-out wordt ter beschikking gesteld door de docent.

Cursusmateriaal **Aanbevolen literatuur:**
Andres Kasekamp, *A History of the Baltic States*.
Jan Brokken, *Baltische Zielen*.

Opmerkingen Powerpoint wordt digitaal ter beschikking gesteld op de site van HOVO.